Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
EVGENI TANCHEV
της 13ης Σεπτεμβρίου 2018 [1]

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-262/17, C-263/17 και C-273/17

Solvay Chimica Italia SpA
Solvay Specialty Polymers Italy SpA
Solvay Chimica Bussi SpA
Fenice – Qualità per l'ambiente SpA
Ferrari F.lli Lunelli SpA
Erg Power Srl
Erg Power Generation SpA
Eni SpA
Enipower SpA (C-262/17)
Whirlpool Europe Srl
Fenice – Qualità Per L'ambiente SpA
FCA Italy SpA
FCA Group Purchasing Srl
FCA Melfi SpA
Barilla G. e R. Fratelli SpA
Versalis SpA (C-263/17)
Sol Gas Primari Srl (C-273/17)
κατά
Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idrico
παρισταμένων των:
Terna SpA,
Nuova Solmine SpA,
American Husky III,
Inovyn Produzione Italia SpA,
Sasol,
Radici Chimica SpA,
La Vecchia Soc. cons. a r.l.,
Santa Margherita e Kettmeir e Cantine Torresella SpA,
Zignago Vetro SpA,
Chemisol Italia Srl,
Vinavil SpA,
Italgen SpA,
Arkema Srl,
Yara Italia SpA,
Ineos Manufacturing Italia SpA,
ENEL Distribuzione SpA,
CSEA – Cassa per i servizi energetici e ambientali,
Ministero dello Sviluppo Economico,
Terna SpA,
CSEA – Cassa per i servizi energetici e ambientali,

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

Ministero dello Sviluppo Economico,
ENEL Distribuzione SpA,
Terna SpA,
Ministero dello Sviluppo Economico,

[αίτηση του Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου Λομβαρδίας, Ιταλία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας – Οδηγία 2009/72/ΕΚ – Κλειστά συστήματα διανομής – Έννοια του συστήματος διανομής – Εξουσία των κρατών μελών να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής από ορισμένες απαιτήσεις – Πρόσβαση τρίτων – Βάρη κατανομής φορτίων»

1. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει το περιεχόμενο του όρου «κλειστό σύστημα διανομής» ηλεκτρικής ενέργειας, υπό την έννοια με την οποία αυτός χρησιμοποιείται στο άρθρο 28 της οδηγίας 2009/72/ΕΚ[2]. Η έννοια αυτή εισήχθη στο παράγωγο δίκαιο της Ένωσης μετά την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση citiworks[3].

2. Στην υπόθεση citiworks, το Δικαστήριο είχε ερωτηθεί αν η υποχρέωση που επιβάλλει στα κράτη μέλη το άρθρο 20, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/54/ΕΚ[4], νυν άρθρο 32, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, να διασφαλίζουν την ανοικτή πρόσβαση τρίτων στα συστήματα μεταφοράς και διανομής[5] ισχύει για σύστημα που προμηθεύει ηλεκτρική ενέργεια *μόνο* στον διαχειριστή του, ήτοι στον φορέα διαχειρίσεως του αερολιμένα Λειψίας/Χάλλης και σε άλλες 93 επιχειρήσεις εγκατεστημένες στον χώρο του εν λόγω αερολιμένα. Το Δικαστήριο έκρινε, πρώτον, ότι ένα τέτοιο σύστημα έπρεπε να θεωρηθεί σύστημα διανομής, δεδομένου ότι η οδηγία 2003/54 δεν θέτει όρους σχετικά με το μέγεθος του συστήματος ή την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας. Δεύτερον, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 20, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/54 είχε εφαρμογή στο επίμαχο σύστημα, δεδομένου ότι η ελεύθερη πρόσβαση των τρίτων στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής είναι ένα από τα ουσιώδη μέτρα που τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόζουν για να ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, και ότι το εν λόγω σύστημα δεν ενέπιπτε στο πεδίο καμίας από τις προβλεπόμενες από την οδηγία 2003/54 εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από την υποχρέωση παροχής ελεύθερης προσβάσεως[6].

3. Μετά την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση citiworks, διατυπώθηκαν ανησυχίες ως προς το ότι οι απαιτήσεις της οδηγίας 2003/54 ήσαν υπερβολικά επαχθείς για τους διαχειριστές συστημάτων διανομής όπως το επίμαχο στην ως άνω απόφαση[7].

2 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενεργείας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 211, σ. 55).

3 Απόφαση της 22ας Μαΐου 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298).

4 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92/ΕΚ (ΕΕ 2003, L 176, σ. 37).

5 Πρέπει να διευκρινίσω ότι η «μεταφορά» είναι «η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διασυνδεδεμένου συστήματος υπερυψηλής και υψηλής τάσης», η δε «διανομή» είναι «η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω συστημάτων διανομής υψηλής, μεσαίας και χαμηλής τάσης» (βλ. άρθρο 2, σημεία 3 και 5, της οδηγίας 2009/72).

6 Απόφαση της 22ας Μαΐου 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, σκέψεις 44, 49, 55 και 64).

7 Τμήμα 5.1 του ερμηνευτικού σημειώματος της Επιτροπής, της 22ας Ιανουαρίου 2010, για τις αγορές λιανικού εμπορίου στην οδηγία 2009/72 και στην οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 211, σ. 94) (στο εξής: ερμηνευτικό σημείωμα της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου). Το σημείωμα αυτό είναι αναρτημένο στον ιστότοπο της Γενικής Διευθύνσεως Ενέργειας της Επιτροπής στην εξής διεύθυνση: https://ec.europa.eu/energy/en/home.

4. Κατά συνέπεια, με την οδηγία 2009/72 εισήχθη η έννοια των «κλειστών συστημάτων διανομής», των οποίων οι διαχειριστές δικαιούνται να τύχουν απαλλαγής από ορισμένες υποχρεώσεις που προβλέπει η εν λόγω οδηγία. Κατά το άρθρο 28 της οδηγίας 2009/72, κλειστό σύστημα διανομής είναι το σύστημα το οποίο, αφενός, διανέμει ηλεκτρική ενέργεια σε γεωγραφικά περιορισμένο βιομηχανικό ή εμπορικό χώρο ή χώρο κοινών υπηρεσιών και, αφετέρου, είτε εφοδιάζει χρήστες οι δραστηριότητες ή οι παραγωγικές διεργασίες των οποίων είναι ενοποιημένες είτε διανέμει ηλεκτρική ενέργεια κατά κύριο λόγο στον ιδιοκτήτη ή τον φορέα εκμεταλλεύσεως του συστήματος ή σε συναφείς επιχειρήσεις. Κατά την ίδια διάταξη, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν τα εν λόγω συστήματα, πρώτον, από την απαίτηση του άρθρου 25, παράγραφος 5, της οδηγίας αυτής, σχετικά με την προμήθεια της ενεργείας που χρησιμοποιούν για να καλύπτουν απώλειες ενέργειας και τη διατήρηση εφεδρικού δυναμικού στο σύστημά τους με διαφανείς, αμερόληπτες και βασιζόμενες στην αγορά διαδικασίες και, δεύτερον, από την απαίτηση του άρθρου 32, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, κατά την οποία τα τιμολόγια ή οι μεθοδολογίες που διέπουν τον υπολογισμό τους πρέπει να εγκρίνονται, πριν από τη θέση τους σε ισχύ, από την αρμόδια εθνική ρυθμιστική αρχή [8].

5. Εν προκειμένω, μέσω προδικαστικής παραπομπής από το Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο Λομβαρδίας, Ιταλία), το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει για πρώτη φορά το περιεχόμενο του άρθρου 28 της οδηγίας 2009/72. Του ζητείται να προσδιορίσει το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως. Επίσης, το Δικαστήριο ερωτάται αν οι διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής υποχρεούνται να παρέχουν ελεύθερη πρόσβαση σε τρίτους και αν μπορούν να απαλλάσσονται από τυχόν άλλες υποχρεώσεις πέραν εκείνων του άρθρου 28 της οδηγίας 2009/72. Τέλος, ερωτάται αν οι χρήστες κλειστών συστημάτων διανομής μπορούν να υπόκεινται στους κανόνες που ισχύουν για τους χρήστες του δημόσιου δικτύου [9], όσον αφορά τα βάρη κατανομής φορτίων.

I. Νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

6. Το άρθρο 28 της οδηγίας 2009/72, το οποίο επιγράφεται «Κλειστά συστήματα διανομής», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν τη δυνατότητα των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ή άλλων αρμόδιων αρχών να κατατάσσουν ένα σύστημα, το οποίο διανέμει ηλεκτρική ενέργεια σε γεωγραφικά περιορισμένο βιομηχανικό ή εμπορικό χώρο ή χώρο κοινών υπηρεσιών, [υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 4,] και το οποίο δεν εφοδιάζει οικιακούς καταναλωτές, ως κλειστό σύστημα διανομής, αν:

α) για συγκεκριμένους τεχνικούς λόγους ή λόγους ασφαλείας, οι δραστηριότητες ή οι παραγωγικές διεργασίες των χρηστών του εν λόγω συστήματος είναι ενοποιημένες, ή

β) το εν λόγω σύστημα διανέμει ηλεκτρική ενέργεια κατά κύριο λόγο στον ιδιοκτήτη ή τον φορέα εκμετάλλευσης του συστήματος ή στις συναφείς επιχειρήσεις.

8 Παρόμοια διάταξη εισήχθη στην οδηγία 2009/73. Βλ. άρθρο 28 της οδηγίας 2009/73.

9 Βλ. σημείο 35 των παρουσών προτάσεων.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν τη δυνατότητα των εθνικών ρυθμιστικών αρχών να εξαιρούν τον φορέα εκμετάλλευσης ενός κλειστού συστήματος διανομής από:

α) τις υποχρεώσεις του άρθρου 25, παράγραφος 5, σε σχέση με την προμήθεια της ενεργείας που χρησιμοποιεί για να καλύπτει απώλειες ενεργείας και τη διατήρηση εφεδρικού δυναμικού στο σύστημά τους με διαφανείς, αμερόληπτες και βασιζόμενες στην αγορά διαδικασίες·

β) [την υποχρέωση] του άρθρου 32, παράγραφος 1, σύμφωνα με την οποία τα τιμολόγια ή οι μεθοδολογίες που διέπουν τον υπολογισμό τους εγκρίνονται πριν από τη θέση σε ισχύ του σύμφωνα με το άρθρο 37.

3. Όταν αναγνωρίζεται εξαίρεση σύμφωνα με την παράγραφο 2, τα ισχύοντα τιμολόγια ή οι μεθοδολογίες πάνω στις οποίες στηρίζεται ο υπολογισμός τους, εξετάζονται και εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 37, ύστερα από αίτηση χρήστη του κλειστού συστήματος διανομής.

4. Η περιστασιακή χρήση από μικρό αριθμό νοικοκυριών που έχουν εργασιακές ή παρόμοιες σχέσεις με τον ιδιοκτήτη του συστήματος διανομής, και που βρίσκονται μέσα στην περιοχή την οποία εξυπηρετεί ένα κλειστό σύστημα διανομής, δεν αποκλείουν την αναγνώριση των εξαιρέσεων της παραγράφου 2.»

7. Κατά το άρθρο 32 της οδηγίας 2009/72, το οποίο επιγράφεται «Πρόσβαση τρίτων»:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την εφαρμογή ενός συστήματος για την πρόσβαση τρίτων στα συστήματα μεταφοράς και διανομής με βάση δημοσιευμένα τιμολόγια, το οποίο ισχύει για όλους τους επιλέξιμους πελάτες και εφαρμόζεται αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις μεταξύ των χρηστών του συστήματος. Τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε τα εν λόγω τιμολόγια, ή οι μεθοδολογίες που διέπουν τον υπολογισμό τους, να εγκρίνονται προτού τεθούν σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 37, τα δε τιμολόγια αυτά και οι μεθοδολογίες –στην περίπτωση που μόνο μεθοδολογίες εγκρίνονται– να δημοσιεύονται πριν από την έναρξη ισχύος τους.

2. Ο διαχειριστής του συστήματος μεταφοράς ή διανομής μπορεί να αρνείται την πρόσβαση λόγω έλλειψης χωρητικότητας. Η άρνηση αυτή πρέπει να αιτιολογείται δεόντως, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του άρθρου 3, και να βασίζεται σε αντικειμενικά, τεχνικά και οικονομικά αιτιολογημένα κριτήρια. […]»

8. Το άρθρο 37 της οδηγίας 2009/72, το οποίο επιγράφεται «Καθήκοντα και αρμοδιότητες της ρυθμιστικής αρχής», ορίζει τα εξής:

«[…]

6. Οι ρυθμιστικές αρχές είναι υπεύθυνες για τον καθορισμό ή την έγκριση αρκετά πριν από την έναρξη ισχύος τους, τουλάχιστον των μεθοδολογιών οι οποίες χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό ή τον καθορισμό των όρων και των προϋποθέσεων για:

α) τη σύνδεση και την πρόσβαση στα εθνικά δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων των τιμολογίων μεταφοράς και διανομής ή των μεθοδολογιών τους. Τα εν λόγω τιμολόγια ή μεθοδολογίες καθιστούν δυνατή την πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων στα δίκτυα, κατά τρόπο ώστε οι επενδύσεις αυτές να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των δικτύων·

β) την παροχή των υπηρεσιών εξισορρόπησης οι οποίες θα εκτελούνται κατά τον πλέον οικονομικό τρόπο και θα παρέχουν τα κατάλληλα κίνητρα στους χρήστες του δικτύου ώστε να εξισορροπούν τις εισροές και εκροές τους. Οι υπηρεσίες εξισορρόπησης πρέπει να παρέχονται με τρόπο δίκαιο και χωρίς διακρίσεις και να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια και

γ) την πρόσβαση στις διασυνοριακές υποδομές, περιλαμβανομένων των διαδικασιών για την κατανομή δυναμικότητας και τη διαχείριση συμφορήσεων.

7. Οι μεθοδολογίες ή οι όροι και οι προϋποθέσεις της παραγράφου 6 δημοσιεύονται.

8. Κατά τον καθορισμό ή την έγκριση των τιμολογίων ή των μεθοδολογιών και των υπηρεσιών εξισορρόπησης, οι ρυθμιστικές αρχές εξασφαλίζουν ότι παρέχονται τα κατάλληλα κίνητρα στους διαχειριστές δικτύων μεταφοράς και διανομής, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, για να βελτιώνουν τις επιδόσεις, να προωθούν την ολοκλήρωση της αγοράς και την ασφάλεια του εφοδιασμού και να ενισχύουν τις συναφείς δραστηριότητες έρευνας.

[…]»

Β. Το ιταλικό δίκαιο

1. Νόμος 99/2009

9. Το άρθρο 30, παράγραφος 27, του νόμου 99/2009[10] ορίζει τα εξής:

«Προκειμένου να διασφαλιστεί και να βελτιωθεί η ποιότητα της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας προς τους τελικούς καταναλωτές που συνδέονται με το εθνικό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας μέσω ιδιωτικών δικτύων, τα οποία ενδεχομένως διαθέτουν παραγωγική δυναμικότητα […], το Υπουργείο Οικονομικής Αναπτύξεως θα ορίσει, εντός 120 ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, νέα κριτήρια για τον καθορισμό των σχέσεων μεταξύ του διαχειριστή του δικτύου, των παραχωρησιούχων εταιριών διανομής, του ιδιοκτήτη των ιδιωτικών δικτύων και του τελικού καταναλωτή που συνδέεται με τα εν λόγω δίκτυα. Η ρυθμιστική αρχή για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο θα εφαρμόζει τα εν λόγω κριτήρια με σκοπό την εξισορρόπηση και τη διασφάλιση των κεκτημένων δικαιωμάτων και, συναφώς, θα λαμβάνει υπόψη επίσης την ανάγκη ορθολογικής χρήσεως των υφιστάμενων πόρων.»

10. Το άρθρο 33 του νόμου 99/2009 προβλέπει ένα ειδικό είδος ιδιωτικών δικτύων, τα λεγόμενα «εσωτερικά δίκτυα χρηστών» (στο εξής: ΕΔΧ). Το άρθρο 33, παράγραφος 1, του νόμου 99/2009 ορίζει τα εξής:

«[…] ως εσωτερικό δίκτυο χρηστών (ΕΔΧ) νοείται κάθε δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας το οποίο πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

a) πρόκειται για δίκτυο υφιστάμενο κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του παρόντος νόμου ή για δίκτυο του οποίου, κατά την ίδια ημερομηνία, έχουν αρχίσει οι εργασίες κατασκευής ή έχουν εξασφαλιστεί όλες οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία άδειες·

b) συνδέει βιομηχανικές μονάδες καταναλώσεως ή συνδέει βιομηχανικές μονάδες καταναλώσεως και μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας λειτουργικά απαραίτητες για τη βιομηχανική παραγωγική διεργασία, εφόσον αυτές βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες περιλαμβάνουν έως τρεις γειτονικούς δήμους ή έως τρεις γειτονικές επαρχίες, μόνον σε περίπτωση που οι μονάδες παραγωγής τροφοδοτούνται από ανανεώσιμες πηγές·

10 Legge 23 luglio 2009, n. 99 – Disposizioni per lo sviluppo e l'internazionalizzazione delle imprese, nonché in materia di energia (νόμος 99 της 23ης Ιουλίου 2009 – Διατάξεις για την ανάπτυξη και τη διεθνοποίηση των επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων στον τομέα της ενέργειας) (στο εξής: νόμος 99/2009).

c) πρόκειται για δίκτυο το οποίο δεν υπέχει υποχρέωση συνδέσεως τρίτων, με την επιφύλαξη του δικαιώματος κάθε προσώπου που συμμετέχει στο εν λόγω δίκτυο να συνδέεται εναλλακτικώς με δίκτυο με υποχρέωση συνδέσεως τρίτων·

d) συνδέεται μέσω ενός ή περισσότερων σημείων συνδέσεως με δίκτυο με υποχρέωση συνδέσεως τρίτων ονομαστικής τάσεως όχι κατώτερης των 120 kV·

e) διαθέτει υπεύθυνο ο οποίος ενεργεί ως μοναδικός διαχειριστής τού εν λόγω δικτύου. Το εν λόγω πρόσωπο μπορεί να είναι άλλο από τους ιδιοκτήτες των μονάδων καταναλώσεως ή παραγωγής, αλλά δεν μπορεί να είναι παραχωρησιούχος μεταφοράς ή κατανομής φορτίων ή διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.»

2. Υπουργική απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2010

11. Το άρθρο 30, παράγραφος 27, του νόμου 99/2009 τέθηκε σε εφαρμογή με την υπουργική απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2010[11].

12. Η υπουργική απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2010 θέσπισε ειδικότερα τις εξής υποχρεώσεις: i) υποχρέωση των διαχειριστών των ιδιωτικών δικτύων να επιτρέπουν στους τελικούς χρήστες που είναι συνδεδεμένοι με αυτά να ζητούν και να εξασφαλίζουν τη σύνδεση, υλική ή εικονική, με το δημόσιο δίκτυο, και ii) υποχρέωση των διαχειριστών των ιδιωτικών δικτύων να επιτρέπουν τη χρήση αυτών από τους διαχειριστές των δημόσιων δικτύων προκειμένου να κατοχυρώνεται το δικαίωμα των τελικών χρηστών να εξασφαλίσουν σύνδεση με το δημόσιο δίκτυο.

13. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι στο ιταλικό δίκαιο δεν υφίσταται ορισμός των δικτύων που αναφέρει το άρθρο 30, παράγραφος 27, του νόμου 99/2009[12]. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω δίκτυα συνιστούν χωριστή κατηγορία, διαφορετική από τα ΕΔΧ και από τα απλά συστήματα παραγωγής και καταναλώσεως[13]. Στο εξής, θα αναφέρομαι σε αυτά με τον όρο «άλλα ιδιωτικά δίκτυα».

3. Νομοθετικό διάταγμα 93/2011

14. Το άρθρο 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011 ορίζει τα εξής[14]:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν τα αποδοτικά συστήματα χρηστών, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο t, του νομοθετικού διατάγματος 115/2008, τα εσωτερικά δίκτυα χρηστών, κατά την έννοια του άρθρου 33 του νόμου 99/2009, και τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα, κατά την έννοια του άρθρου 30, παράγραφος 27, του νόμου 99/2009, είναι κλειστά συστήματα διανομής […]».

11 Decreto ministeriale 10 dicembre 2010 – Attuazione dell'articolo 30, comma 27, della legge 23 luglio 2009, n. 99, in materia di rapporti intercorrenti fra i gestori delle reti elettriche, le società di distribuzione in concessione, i proprietari di reti private ed i clienti finali collegati a tali reti (υπουργική απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2010 – Εφαρμογή του άρθρου 30, παράγραφος 27, του νόμου 99, της 23ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τις σχέσεις διαχειριστών δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, παραχωρησιούχων εταιριών διανομής, ιδιοκτητών ιδιωτικών δικτύων και τελικών πελατών συνδεδεμένων με τα εν λόγω δίκτυα) (στο εξής: υπουργική απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2010).

12 Ωστόσο, το άρθρο 30, παράγραφος 27, του νόμου 99/2009 προέβλεπε τη θέσπιση κριτηρίων για τον ορισμό των εν λόγω δικτύων από το Υπουργείο Οικονομικής Αναπτύξεως.

13 Βλ. σημείο 18 των παρουσών προτάσεων.

14 Decreto legislativo 1 giugno 2011, n. 93 – Attuazione delle direttive 2009/72/CE, 2009/73/CE e 2008/92/CE relative a norme comuni per il mercato interno dell'energia elettrica, del gas naturale ed ad una procedura comunitaria sulla trasparenza dei prezzi al consumatore finale industriale di gas e di energia elettrica, nonchè abrogazione delle direttive 2003/54/CE e 2003/55/CE (νομοθετικό διάταγμα 93, της 1ης Ιουνίου 2011 – Μεταφορά των οδηγιών 2009/72/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ και 2008/92/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενεργείας, φυσικού αερίου και με κοινοτική διαδικασία για τη βελτίωση της διαφάνειας των τιμών αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας για τον τελικό βιομηχανικό καταναλωτή, καθώς και την κατάργηση των οδηγιών 2003/54/ΕΚ και 2003/55/ΕΚ) (στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 93/2011).

15. Κατά τη διάταξη περί παραπομπής, ο όρος «κλειστά συστήματα διανομής» στο άρθρο 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011 συνιστά παραπομπή στο άρθρο 28 της οδηγίας 2009/72.

16. Μόνο τα ΕΔΧ [15] και τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα [16] θεωρούνται κλειστά συστήματα διανομής κατά την ιταλική νομοθεσία.

17. Κατά τη διάταξη περί παραπομπής, τα συστήματα του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο t, του νομοθετικού διατάγματος 115/2008 [17] («αποδοτικά συστήματα χρηστών») και τα συστήματα του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο b, του ίδιου νομοθετικού διατάγματος («υφιστάμενα συστήματα εξομοιούμενα με αποδοτικά συστήματα χρηστών») δεν θεωρούνται κλειστά συστήματα διανομής κατά την ιταλική νομοθεσία.

18. Ως αποδοτικό σύστημα χρηστών, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο t, του νομοθετικού διατάγματος 115/2008, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, νοείται το «σύστημα το οποίο συνδέει άμεσα, μέσω ιδιωτικής συνδέσεως που δεν υπόκειται στην υποχρέωση παροχής προσβάσεως σε τρίτους, μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας […] με μονάδα καταναλώσεως η οποία ανήκει σε έναν μόνο τελικό πελάτη, υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω σύστημα βρίσκεται σε χώρο που τελεί υπό την κυριότητα ή την πλήρη κατοχή του εν λόγω πελάτη». Ως υφιστάμενα συστήματα εξομοιούμενα με αποδοτικά συστήματα χρηστών, κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο b, του νομοθετικού διατάγματος 115/2008, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, νοούνται τα συστήματα «των οποίων η διαμόρφωση εμπίπτει στον ορισμό του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο t, ή εκείνα που συνδέουν, μέσω ιδιωτικής συνδέσεως που δεν υπόκειται στην υποχρέωση παροχής προσβάσεως σε τρίτους, αποκλειστικά μονάδες παραγωγής και καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας που ανήκουν στην ίδια νομική οντότητα». Τα αποδοτικά συστήματα χρηστών, καθώς και τα υφιστάμενα συστήματα που εξομοιώνονται με αποδοτικά συστήματα χρηστών θεωρούνται «απλά συστήματα παραγωγής και καταναλώσεως».

4. Πράξη νομοθετικού περιεχομένου 91/2014

19. Το άρθρο 24, παράγραφος 2, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου 91/2014 [18] έχει ως εξής:

«Για τα εσωτερικά δίκτυα χρηστών κατά την έννοια του άρθρου 33 του νόμου 99/2009, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, για τα συστήματα που προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 2, του νομοθετικού διατάγματος 115/2008, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, καθώς και για τα αποδοτικά συστήματα χρηστών που προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του ίδιου νομοθετικού διατάγματος, τα οποία τέθηκαν σε λειτουργία έως τις 31 Δεκεμβρίου 2014, τα τέλη για την κάλυψη των γενικών βαρών του συστήματος που μνημονεύονται στην παράγραφο 1, μόνο για τα μεταβλητά μέρη, εφαρμόζονται στην καταναλωθείσα και μη αντληθείσα από το δίκτυο ηλεκτρική ενέργεια και ανέρχονται σε ποσοστό 5 % των αντίστοιχων μοναδιαίων ποσών που οφείλονται επί της αντληθείσας από το δίκτυο ενέργειας.»

15 Βλ. σημείο 10 των παρουσών προτάσεων.

16 Βλ. σημείο 13 των παρουσών προτάσεων.

17 Decreto legislativo 30 maggio 2008, n. 115 – Attuazione della direttiva 2006/32/CE relative all'efficienza degli usi finali dell'energia e i servizi energetici e abrogazione della direttiva 93/76/CEE (νομοθετικό διάταγμα 115, της 30ής Μαΐου 2008 – Μεταφορά της οδηγίας 2006/32/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες και για την κατάργηση της οδηγίας 93/76/ΕΟΚ) (στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 115/2008).

18 Decreto legge 24 giugno 2014, n. 91 – Disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l'efficientamento energetico dell'edilizia scolastica a universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti della normativa europea (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 91, της 24ης Ιουνίου 2014 – Επείγουσες διατάξεις για τη γεωργία, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενεργειακή απόδοση των σχολικών και πανεπιστημιακών κτηρίων, την ανάκαμψη και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, τη συγκράτηση των εξόδων που επιβαρύνουν τα τιμολόγια ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και τον άμεσο καθορισμό υποχρεώσεων συμμορφώσεως που απορρέουν από την ευρωπαϊκή νομοθεσία) (στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου 91/2014). Η πράξη νομοθετικού περιεχομένου 91/2014 κυρώθηκε κατόπιν με νόμο, με τροποποιήσεις.

5. Απόφαση 539/2015 της Ρυθμιστικής αρχής για την ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο και την υδροδότηση

20. Με το παράρτημα Α της αποφάσεως 539/2015 της Autorità per l'energia elettrica il gas e il sistema idrico (Ρυθμιστικής αρχής για την ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο και την υδροδότηση) (στο εξής: AEEGSI) [19] θεσπίζονται οι κανόνες που διέπουν τα κλειστά συστήματα διανομής.

21. Το άρθρο 8 του παραρτήματος Α της αποφάσεως 539/2015 ορίζει ότι «κλειστό σύστημα διανομής είναι κάθε δίκτυο το οποίο υπέχει υποχρέωση συνδέσεως μόνο των χρηστών οι οποίοι, κατά το άρθρο 6 της παρούσας αποφάσεως, περιλαμβάνονται σε εκείνους που μπορούν να συνδεθούν με το εν λόγω κλειστό σύστημα διανομής».

22. Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 6, του παραρτήματος Α της αποφάσεως 539/2015, «ο διαχειριστής του κλειστού συστήματος διανομής, όσον αφορά τις υποχρεώσεις λογιστικού διαχωρισμού που προβλέπονται στο κωδικοποιημένο κείμενο περί λογιστικού διαχωρισμού και τις υποχρεώσεις λειτουργικού διαχωρισμού που προβλέπονται στο κωδικοποιημένο κείμενο περί λειτουργικού διαχωρισμού, εξομοιώνεται με φορέα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας με λιγότερα από 5 000 σημεία εκροής» [20].

23. Κατά το άρθρο 22, παράγραφος 1, του παραρτήματος Α της αποφάσεως 539/2015, «για την ηλεκτρική ενέργεια που κάθε χρήστης διοχετεύει και αντλεί από το κλειστό σύστημα διανομής μέσω του σημείου συνδέσεώς του με το εν λόγω σύστημα ισχύουν κανόνες κατανομής φορτίων».

II. Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

24. Η Solvay Chimica Italia SpA (στο εξής: Solvay), οι Erg Power Srl και Erg Power Generation SpA (στο εξής, από κοινού: Erg Power), οι Eni SpA, Enipower SpA και Versalis SpA (στο εξής, από κοινού: Eni), η Sol Gas Primari Srl και η Whirlpool Europe Srl έχουν την κυριότητα ή εκμεταλλεύονται ιδιωτικά δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011, θεωρούνται κλειστά συστήματα διανομής. Επί παραδείγματι, η Erg Power Srl είναι κυρία και η Erg Power Generation SpA εκμεταλλεύεται το ΕΔΧ του πετροχημικού κόμβου ο οποίος βρίσκεται στους Δήμους Priolo Gargallo και Melilli (αμφότεροι στην επαρχία των Συρακουσών). Το εν λόγω ΕΔΧ συνδέει ένδεκα επιχειρήσεις με μια θερμοηλεκτρική μονάδα εκμεταλλεύσεως της Erg Power Srl.

25. Μετά τον χαρακτηρισμό των δικτύων, που τελούν υπό την κυριότητα ή την εκμετάλλευση των επιχειρήσεων που μνημονεύονται στο προηγούμενο σημείο, ως κλειστών συστημάτων διανομής από το άρθρο 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011, η AEEGSI εξέδωσε την απόφαση 539/2015, με την οποία επέβαλε νέες υποχρεώσεις στους διαχειριστές των εν λόγω δικτύων.

19 Deliberazione 12 novembre 2015, n. 539/2015/R/eel dell'Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idrico – Regolazione dei servizi di connessione, misura, trasmissione, distribuzione, dispacciamento e vendita nel caso di sistemi di distribuzione chiusi (απόφαση 539/2015/R/eel, της 12ης Νοεμβρίου 2015, της Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idrico – Κανονισμός υπηρεσιών συνδέσεως, μετρήσεως, μεταφοράς, διανομής, κατανομής φορτίων και πωλήσεως στην περίπτωση των κλειστών συστημάτων διανομής) (στο εξής: απόφαση 539/2015). Η απόφαση 539/2015 είναι αναρτημένη στον ιστότοπο της AEEGSI, νυν Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (Ρυθμιστική αρχή ενέργειας, δικτύων και περιβάλλοντος), στην εξής διεύθυνση: https://www.arera.it/it/index.htm.

20 Βλ. άρθρο 1, στοιχεία r και s, του παραρτήματος Α της αποφάσεως 539/2015. Το κωδικοποιημένο κείμενο περί λογιστικού διαχωρισμού περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α της deliberazione 22 maggio 2014, n. 231/2014/R/com dell'AEEGSI - Disposizioni in materia di obblighi di separazione contabile (unbundling) per i settori dell'energia elettrica e del gas [αποφάσεως 231/2014/R/com της AEEGSI, της 22ας Μαΐου 2014, – Διατάξεις σχετικά με τις υποχρεώσεις λογιστικού διαχωρισμού (unbundling) στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου]. Το κωδικοποιημένο κείμενο περί λειτουργικού διαχωρισμού περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α της deliberazione 22 giugno 2015, n. 296/2015/R/com dell'AEEGSI - Disposizioni in merito agli obblighi di separazione funzionale (unbundling) per i settori dell'energia elettrica e del gas [αποφάσεως 296/2015/R/com της AEEGSI, της 22ας Ιουνίου 2015, – Διατάξεις σχετικά με τις υποχρεώσεις λειτουργικού διαχωρισμού (unbundling) στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου]. Αμφότερες οι αποφάσεις διατίθενται στον ιστότοπο της AEEGSI.

26. Ως εκ τούτου, μεταξύ άλλων επιχειρήσεων οι ως άνω επιχειρήσεις άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου Λομβαρδίας), ζητώντας την ακύρωση της αποφάσεως 539/2015.

27. Οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης ισχυρίστηκαν ότι η απόφαση 539/2015 υπάγει τα κλειστά συστήματα διανομής, κατά την έννοια του άρθρου 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011, στις ρυθμίσεις που διέπουν το δημόσιο δίκτυο,[21] χωρίς να λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εν λόγω συστημάτων. Κατά τις προσφεύγουσες της κύριας δίκης, η εξομοίωση των συστημάτων αυτών με το δημόσιο δίκτυο δεν συνάδει με το άρθρο 28 της οδηγίας 2009/72.

28. Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης επέκριναν τις εξής πτυχές της αποφάσεως 539/2015: i) την υποχρέωση συνδέσεως τρίτων, η οποία επιβλήθηκε στους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής κατά την έννοια του άρθρου 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011, ii) την υποχρέωση λογιστικού και λειτουργικού διαχωρισμού που επιβλήθηκε στους εν λόγω διαχειριστές, iii) την εφαρμογή βαρών κατανομής φορτίων σε σχέση με κάθε χρήστη συνδεδεμένο με το κλειστό σύστημα διανομής, αντί της αντιμετωπίσεως του εν λόγω δικτύου, στο σύνολό του, ως του μοναδικού χρήστη της κατανομής φορτίων, όπως συνέβαινε προηγουμένως, και iv) την εφαρμογή των γενικών βαρών του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας στην κατανάλωση ενέργειας κάθε χρήστη που είναι συνδεδεμένος με το κλειστό σύστημα διανομής, ακόμη και όταν πρόκειται για ενέργεια παραγόμενη εντός του εν λόγω δικτύου.

29. Το Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο Λομβαρδίας) έκρινε ότι δεν μπορεί να λύσει τη διαφορά και έθεσε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν οι διατάξεις της [οδηγίας 2009/72], και ιδίως το άρθρο 3, παράγραφοι 5 και 6, και το άρθρο 28, την έννοια ότι συνιστά οπωσδήποτε δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, και επομένως "σύστημα διανομής", κατά την εν λόγω οδηγία, σύστημα το οποίο δημιούργησε και διαχειρίζεται ιδιώτης, με το οποίο έχει συνδεθεί περιορισμένος αριθμός μονάδων παραγωγής και καταναλώσεως και το οποίο με τη σειρά του συνδέεται με το δημόσιο δίκτυο, χωρίς να προβλέπεται δυνατότητα εξαιρέσεως από την εν λόγω κατάταξη των ιδιωτικών συστημάτων με τέτοια χαρακτηριστικά, τα οποία συστάθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας και δημιουργήθηκαν αρχικά για σκοπούς ιδιοπαραγωγής;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο προηγούμενο ερώτημα, είναι η υπαγωγή του ιδιωτικού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας στην κατηγορία των κλειστών συστημάτων διανομής, κατά το άρθρο 28 της ως άνω οδηγίας, η μόνη δυνατότητα που παρέχεται από την οδηγία για τη συνεκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων του εν λόγω δικτύου ή ο εθνικός νομοθέτης μπορεί να προσδιορίσει διαφορετική κατηγορία συστημάτων διανομής υπαγόμενων σε απλουστευμένη ρύθμιση, διαφορετική από την προβλεπόμενη για τα κλειστά συστήματα διανομής;

3) Ανεξάρτητα από τα προηγούμενα ερωτήματα, έχει η οδηγία την έννοια ότι στα κλειστά συστήματα διανομής που προβλέπονται στο άρθρο 28 [της οδηγίας 2009/72] επιβάλλεται, σε κάθε περίπτωση, υποχρέωση συνδέσεως τρίτων;

4) Ανεξάρτητα από τα προηγούμενα ερωτήματα, μπορεί ο εθνικός νομοθέτης, λαμβανομένης υπόψη της κατατάξεως ιδιωτικού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας ως κλειστού συστήματος διανομής, κατά το άρθρο 28 της [οδηγίας 2009/72], να προβλέπει, υπέρ του εν λόγω συστήματος, μόνο τις παρεκκλίσεις από το γενικό καθεστώς των συστημάτων διανομής οι οποίες προβλέπονται ρητώς στο άρθρο 28 και στο άρθρο 26, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας ή –λαμβανομένων υπόψη

21 Βλ. σημείο 35 των παρουσών προτάσεων.

των αιτιολογικών σκέψεων 29 και 30 της οδηγίας– το κράτος μέλος δύναται ή οφείλει να προβλέπει περαιτέρω εξαιρέσεις στην εφαρμογή της γενικής ρυθμίσεως για τα συστήματα διανομής, ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη των στόχων που εκτίθενται στις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις;

5) Στην περίπτωση που το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κρίνει ότι το κράτος μέλος δύναται ή οφείλει να θεσπίσει ρύθμιση η οποία λαμβάνει υπόψη την ιδιαιτερότητα των κλειστών συστημάτων διανομής, αντιβαίνει στις διατάξεις της [οδηγίας 2009/72] –και ιδίως στις αιτιολογικές σκέψεις 29 και 30, στο άρθρο 15, παράγραφος 7, στο άρθρο 37, παράγραφος 6, στοιχείο β', και στο άρθρο 26, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής– εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση, η οποία υπάγει τα κλειστά συστήματα διανομής σε ρύθμιση περί κατανομής φορτίων και διαχωρισμού καθ' όλα παρόμοια με εκείνη που ισχύει για το δημόσιο δίκτυο και η οποία, όσον αφορά τα γενικά βάρη του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας, προβλέπει ότι η καταβολή των οικείων τελών είναι εν μέρει ανάλογη προς την ενέργεια που καταναλώνεται εντός του κλειστού συστήματος;»

30. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι Solvay, Erg Power και Eni, η Ελληνική και η Ιταλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

31. Σε απάντηση σε αίτημα παροχής διευκρινίσεων που απευθύνθηκε από το Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 101 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο Λομβαρδίας), με διάταξη της 12ης Απριλίου 2018, διευκρίνισε ότι, πρώτον, η υποχρέωση λειτουργικού διαχωρισμού δεν ισχύει πλέον για τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής κατά την έννοια του άρθρου 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011 [22] και, δεύτερον, ότι το άρθρο 24, παράγραφος 2, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου 91/2014 καταργήθηκε και πλέον τα γενικά βάρη του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας ισχύουν για την ηλεκτρική ενέργεια που το κλειστό σύστημα διανομής, στο σύνολό του, αντλεί από το δημόσιο δίκτυο [23].

32. Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο ανακάλεσε το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, στο μέτρο που αφορά τις υποχρεώσεις διαχωρισμού και τα γενικά βάρη του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, διατήρησε το ερώτημα αυτό όσον αφορά τα βάρη κατανομής.

33. Η Solvay, η Eni, η Ιταλική Δημοκρατία και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 31ης Μαΐου 2018.

22 Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι με τον legge 4 agosto 2017, n. 124 – legge annuale per il mercato e la concorrenza (νόμο 124, της 4ης Αυγούστου 2017 – Ετήσιος νόμος για την αγορά και τον ανταγωνισμό) προστέθηκαν οι παράγραφοι 5bis και 5ter στο άρθρο 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011, κατά τις οποίες η υποχρέωση λειτουργικού διαχωρισμού στην οποία υπόκεινται οι διαχειριστές συστημάτων διανομής δεν ισχύει για τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής, οι οποίοι υποχρεούνται μόνον να τηρούν χωριστούς λογαριασμούς, εφόσον αποτελούν τμήμα κάθετα ολοκληρωμένης επιχειρήσεως. Ως εκ τούτου, η Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente εξέδωσε την deliberazione 18 gennaio 2018, n. 15/2018/R/com – Esclusione dagli obblighi di separazione funzionale per le imprese di distribuzione elettrica con meno di 25 000 punti di prelievo e per i sistemi di distribuzione chiusi, ai sensi della legge 124/2017 (απόφαση 15/2018/R/com, της 18ης Ιανουαρίου 2018 – Απαλλαγή από τις υποχρεώσεις λειτουργικού διαχωρισμού για τους διανομείς ηλεκτρικής ενέργειας με λιγότερα από 25 000 σημεία συνδέσεως και για τα κλειστά συστήματα διανομής κατά την έννοια του νόμου 124/2017).

23 Βλ. decreto legge 30 dicembre 2016, n. 244 – Proroga e definizione di termini (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 244, της 30ής Δεκεμβρίου 2016 – Παράταση και καθορισμός προθεσμιών), η οποία κατόπιν κυρώθηκε με νόμο.

III. Ανάλυση

Α. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

34. Για λόγους σαφήνειας, θα ήθελα να επισημάνω ότι οι αναφορές, στο πλαίσιο των προδικαστικών ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο, στον όρο «δημόσιο δίκτυο» πρέπει να νοηθούν ως αναφορές σε συστήματα διανομής ή μεταφοράς που λειτουργούν δυνάμει συμβάσεως παραχωρήσεως. Πράγματι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο u, του παραρτήματος Α της αποφάσεως 539/2015, ως «δημόσιο δίκτυο» νοείται «κάθε δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργεί δυνάμει συμβάσεως παραχωρήσεως για τη μεταφορά ή τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας», ο διαχειριστής του οποίου «υποχρεούται να παρέχει πρόσβαση σε τρίτους κατόπιν αιτήματος», επειδή παρέχει υπηρεσία κοινής ωφέλειας.

35. Ως εκ τούτου, στις παρούσες προτάσεις τα συστήματα μεταφοράς ή διανομής που λειτουργούν, σύμφωνα με το ιταλικό δίκαιο, βάσει συμβάσεως παραχωρήσεως θα καλούνται «δημόσιο δίκτυο». Τα ΕΔΧ[24], τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα[25] και τα απλά συστήματα παραγωγής και καταναλώσεως[26] δεν ανήκουν στο δημόσιο δίκτυο.

36. Κατ' αρχάς, θα εξετάσω αν ένα σύστημα το οποίο έχει δημιουργηθεί και τελεί υπό τη διαχείριση ιδιωτικού φορέα, με το οποίο έχει συνδεθεί περιορισμένος αριθμός μονάδων παραγωγής και καταναλώσεως, και το οποίο με τη σειρά του συνδέεται με το δημόσιο δίκτυο, πρέπει να θεωρείται «σύστημα διανομής» κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72 (πρώτο προδικαστικό ερώτημα). Επειδή, κατά τη γνώμη μου, τούτο όντως ισχύει, θα εξετάσω στη συνέχεια αν τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν σύστημα διανομής από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η οδηγία 2009/72 μόνο στην περίπτωση που το σύστημα αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως κλειστό σύστημα διανομής κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας ή αν τα κράτη μέλη επιτρέπεται να προσδιορίζουν διαφορετική κατηγορία συστημάτων διανομής για την οποία μπορούν να ισχύουν άλλες εξαιρέσεις (δεύτερο προδικαστικό ερώτημα). Ακολούθως, θα εξετάσω αν η υποχρέωση παροχής προσβάσεως σε τρίτους, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 32 της οδηγίας 2009/72, ισχύει για τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής (τρίτο προδικαστικό ερώτημα) και αν οι απαιτήσεις του άρθρου 26, παράγραφος 4, και του άρθρου 28, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας αποτελούν τις μόνες απαιτήσεις από τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής (τέταρτο προδικαστικό ερώτημα). Τέλος, θα εξετάσω αν η οδηγία 2009/72 αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία εφαρμόζει στους χρήστες κλειστών συστημάτων διανομής τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τους χρήστες του δημόσιου δικτύου ως προς τα βάρη κατανομής (πέμπτο προδικαστικό ερώτημα).

Β. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

37. Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν ένα σύστημα το οποίο έχει δημιουργηθεί και τελεί υπό τη διαχείριση ιδιωτικού φορέα, με το οποίο έχει συνδεθεί περιορισμένος αριθμός μονάδων παραγωγής και καταναλώσεως, και το οποίο με τη σειρά του συνδέεται με το δημόσιο δίκτυο, πρέπει να θεωρείται «σύστημα διανομής» κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72 και ιδίως του άρθρου της 2, σημεία 5 και 6, και του άρθρου της 28. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης αν, εν προκειμένω, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το επίμαχο σύστημα συστάθηκε πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2009/72 ή ότι αρχικά δημιουργήθηκε ως σύστημα ιδιοπαραγωγής.

24 Βλ. σημείο 10 των παρουσών προτάσεων.

25 Βλ. σημείο 13 των παρουσών προτάσεων.

26 Βλ. σημείο 18 των παρουσών προτάσεων.

38. Πρέπει να διευκρινίσω ότι, κατά τη γνώμη μου, η μνεία στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα του άρθρου 3, παράγραφοι 5 και 6, της οδηγίας 2009/72 πρέπει να αναγνωστεί ως μνεία του άρθρου 2, σημεία 5 και 6, της εν λόγω οδηγίας. Πράγματι, το άρθρο 3, παράγραφοι 5 και 6, της οδηγίας 2009/72 αφορά υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (ειδικότερα, το δικαίωμα των καταναλωτών να αλλάζουν προμηθευτή και να λαμβάνουν όλα τα σχετικά στοιχεία για την κατανάλωση και την υποχρέωση των κρατών μελών να παρέχουν οικονομική αντιστάθμιση και αποκλειστικά δικαιώματα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας χωρίς δυσμενείς διακρίσεις). Η διάταξη αυτή δεν έχει σχέση με τον χαρακτηρισμό των ΕΔΧ και των άλλων ιδιωτικών δικτύων ως συστημάτων διανομής. Εξάλλου, το άρθρο 3, παράγραφοι 5 και 6, της οδηγίας 2009/72 δεν μνημονεύεται στο σκεπτικό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως. Αντιθέτως, το άρθρο 2, σημεία 5 και 6, της οδηγίας μνημονεύεται στο σκεπτικό της εν λόγω αιτήσεως. Επίσης, ασκεί επιρροή όσον αφορά το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, δεδομένου ότι ορίζει τις έννοιες της «διανομής» και του «διαχειριστή συστήματος διανομής».

39. Η Solvay και η Erg Power υποστηρίζουν ότι τα συστήματα που έχουν δημιουργηθεί και τελούν υπό τη διαχείριση ιδιωτικού φορέα, με τα οποία έχει συνδεθεί περιορισμένος αριθμός μονάδων παραγωγής και καταναλώσεως, και τα οποία με τη σειρά τους συνδέονται με το δημόσιο δίκτυο, δεν συνιστούν οπωσδήποτε συστήματα διανομής κατά την έννοια του άρθρου 2, σημεία 5 και 6, της οδηγίας 2009/72. Κατά την άποψή τους, τα συστήματα που διαθέτουν αυτά τα χαρακτηριστικά, συστάθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2009/72 και δημιουργήθηκαν αρχικά για σκοπούς ιδιοπαραγωγής είναι δυνατόν να μην κατατάσσονται σε αυτή την κατηγορία. Η Eni υποστηρίζει ότι τα ΕΔΧ δεν μπορούν να θεωρηθούν συστήματα διανομής κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72.

40. Η Ιταλική Κυβέρνηση διατείνεται ότι τα ΕΔΧ πληρούν τις προϋποθέσεις των συστημάτων διανομής κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72. Η Ελληνική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή φρονούν ότι σύστημα το οποίο έχει δημιουργηθεί και τελεί υπό τη διαχείριση ιδιωτικού φορέα, με το οποίο έχει συνδεθεί περιορισμένος αριθμός μονάδων παραγωγής και καταναλώσεως, και το οποίο με τη σειρά του συνδέεται με το δημόσιο δίκτυο, πρέπει να θεωρείται σύστημα διανομής.

41. Όπως παρατηρεί το αιτούν δικαστήριο, στην οδηγία 2009/72 δεν ορίζεται η έννοια του «συστήματος διανομής». Εντούτοις, κατά το άρθρο 2, σημείο 5, της εν λόγω οδηγίας, ως «διανομή» νοείται «η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω συστημάτων διανομής υψηλής, μεσαίας και χαμηλής τάσης με σκοπό την παράδοσή της σε πελάτες, μη συμπεριλαμβανομένης όμως της προμήθειας» [27]. Επομένως, όπως έκρινε το Δικαστήριο στην υπόθεση citiworks, σύστημα διανομής είναι το σύστημα που χρησιμοποιείται για τη διοχέτευση ηλεκτρισμού υψηλής, μεσαίας ή χαμηλής τάσεως, ο οποίος προορίζεται να πωληθεί σε πελάτες χονδρικής ή σε τελικούς πελάτες [28].

42. Προκειμένου να προσδιοριστεί αν ένα δίκτυο μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύστημα διανομής κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72, ουδεμία επιρροή ασκεί το γεγονός ότι το δίκτυο αυτό συνδέει περιορισμένο μόνον αριθμό μονάδων παραγωγής και καταναλώσεως.

43. Πράγματι, η διανομή ορίζεται ως η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω ορισμένων συστημάτων με σκοπό την παράδοσή της σε «πελάτες». Το άρθρο 2, σημείο 5, της οδηγίας 2009/72 δεν παρέχει καμία ένδειξη ότι η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας με σκοπό την παράδοσή της σε λίγους μόνον πελάτες δεν πρέπει να θεωρείται διανομή κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει κανένας λόγος για τον οποίο σύστημα που συνδέει λίγες μόνο μονάδες καταναλώσεως και παραγωγής δεν πρέπει να θεωρείται σύστημα διανομής κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72. Συναφώς, επισημαίνω ότι το επίμαχο στην υπόθεση citiworks σύστημα, το οποίο το Δικαστήριο

27 Το άρθρο 2, σημείο 19, της οδηγίας 2009/72 ορίζει ως «προμήθεια» την «πώληση, συμπεριλαμβανομένης της μεταπώλησης, ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες».

28 Απόφαση της 22ας Μαΐου 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, σκέψη 46).

έκρινε ότι συνιστά σύστημα διανομής κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72, εξυπηρετούσε *περιορισμένο αριθμό* πελατών[29]. Κατά το Δικαστήριο, «ο […] νομοθέτης [της Ένωσης] δεν θέλησε να αποκλείσει ορισμένα δίκτυα […] διανομής από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/54 λόγω του μεγέθους τους ή της καταναλώσεώς τους ηλεκτρικής ενέργειας»[30].

44. Ούτε το γεγονός ότι δημιουργήθηκε πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας ασκεί επιρροή προκειμένου να προσδιοριστεί αν ένα δίκτυο μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύστημα διανομής κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72. Η οδηγία 2009/72 δεν αναφέρει ότι δεν εφαρμόζεται στα συστήματα που δημιουργήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της.

45. Τέλος, προκειμένου να προσδιοριστεί αν ένα δίκτυο μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύστημα διανομής κατά την έννοια της οδηγίας 2009/72, δεν ασκεί επιρροή ούτε το γεγονός ότι το δίκτυο αυτό δημιουργήθηκε αρχικά για σκοπούς ιδιοπαραγωγής.

46. Επισημαίνω ότι, κατά το άρθρο 28, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της οδηγίας 2009/72, σύστημα που «διανέμει ηλεκτρική ενέργεια κατά κύριο λόγο στον ιδιοκτήτη ή το φορέα εκμετάλλευσης του συστήματος ή στις συναφείς επιχειρήσεις» μπορεί να θεωρηθεί κλειστό σύστημα διανομής (και άρα σύστημα διανομής, όπως θα εξηγήσω κατωτέρω)[31]. Κατά το ερμηνευτικό σημείωμα της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου, το άρθρο 28, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της οδηγίας 2009/72 εφαρμόζεται «όταν επιχείρηση έχει επιτρέψει στους χρήστες να συνδεθούν με σύστημα που αναπτύχθηκε για ίδια χρήση της επιχειρήσεως»[32]. Φρονώ ότι η εν λόγω διάταξη καλύπτει τα συστήματα διανομής τα οποία, όπως τα ΕΔΧ, δημιουργήθηκαν αρχικά για σκοπούς ιδιοπαραγωγής[33].

47. Ως εκ τούτου, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, σημείο 5, και το άρθρο 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ένα σύστημα το οποίο δημιούργησε και διαχειρίζεται ιδιώτης, με το οποίο έχει συνδεθεί περιορισμένος αριθμός μονάδων παραγωγής και καταναλώσεως και το οποίο με τη σειρά του συνδέεται με το κύριο δίκτυο, συνιστά σύστημα διανομής. Συναφώς, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι το σύστημα δημιουργήθηκε αρχικά ως σύστημα ιδιοπαραγωγής ή ότι συστάθηκε πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2009/72.

Γ. Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

48. Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν το Δικαστήριο αν τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν σύστημα διανομής από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η οδηγία 2009/72 μόνο στην περίπτωση που το σύστημα αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως κλειστό σύστημα διανομής κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας ή αν τα κράτη μέλη επιτρέπεται να προσδιορίζουν διαφορετική κατηγορία συστημάτων διανομής και να απαλλάσσουν τα συστήματα που ανήκουν στην εν λόγω κατηγορία από άλλες υποχρεώσεις πέραν εκείνων από τις οποίες μπορεί να εξαιρούνται τα κλειστά συστήματα διανομής.

29 Βλ. σημείο 2 των παρουσών προτάσεων.

30 Απόφαση της 22ας Μαΐου 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, σκέψη 49). Η κρίση του Δικαστηρίου στη σκέψη 49 της αποφάσεώς του στην υπόθεση citiworks, ότι τα συστήματα διανομής εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/54 ανεξάρτητα από το μέγεθός τους, μπορεί να εφαρμοστεί στην οδηγία 2009/72. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η διατύπωση του άρθρου 2, σημείο 5, της οδηγίας 2003/54, που οδήγησε το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα διαπίστωση στη σκέψη 49 της αποφάσεως citiworks, είναι σχεδόν πανομοιότυπη με τη διατύπωση του άρθρου 2, σημείο 5, της οδηγίας 2009/72. Πράγματι, το άρθρο 2, σημείο 5, της οδηγίας 2003/54 ορίζει τη διανομή ως τη «μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω δικτύων διανομής υψηλής, μεσαίας και χαμηλής τάσης με σκοπό την παράδοσή της σε πελάτες, μη συμπεριλαμβανομένης όμως της προμήθειας».

31 Βλ. σημείο 69 των παρουσών προτάσεων.

32 Βλ. τομέα 5.2, σ. 11 του ερμηνευτικού σημειώματος της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου.

33 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, όταν τα δίκτυα ηλεκτροδοτήσεως εθνικοποιήθηκαν το 1962, τα δίκτυα που συνέδεαν μία μονάδα παραγωγής με μία μονάδα καταναλώσεως δεν συμπεριελήφθησαν. Πράγματι, δεν θεωρήθηκε ότι συνιστούν γνήσια δίκτυα διανομής επειδή συνέδεαν δύο μονάδες που ανήκαν στο ίδιο πρόσωπο. Αντιθέτως, θεωρήθηκαν δίκτυα ιδιοπαραγωγής. Με την πάροδο του χρόνου, ωστόσο, ορισμένα από αυτά τα δίκτυα ιδιοπαραγωγής εξελίχθηκαν, π.χ. όταν η μονάδα καταναλώσεως πωλήθηκε σε τρίτο πρόσωπο, με αποτέλεσμα το δίκτυο να μην μπορεί πλέον να θεωρείται δίκτυο ιδιοπαραγωγής.

49. Η Solvay, η Erg Power και η Eni υποστηρίζουν ότι επιτρέπεται στον εθνικό νομοθέτη να προσδιορίζει κατηγορία συστημάτων διανομής διαφορετικών από τα κλειστά συστήματα διανομής και να θεσπίζει για την εν λόγω κατηγορία απλουστευμένη δέσμη ρυθμίσεων διαφορετική από εκείνη που διέπει τα κλειστά συστήματα διανομής.

50. Η Ιταλική, η Ελληνική και η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι η οδηγία 2009/72 δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβλέπουν κατηγορία συστημάτων διανομής πέραν των κλειστών συστημάτων διανομής, ούτε να εφαρμόζουν στην εν λόγω κατηγορία άλλη δέσμη απλουστευμένων ρυθμίσεων.

51. Σημειωτέον ότι η οδηγία 2009/72 επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις στους διαχειριστές συστημάτων διανομής. Ειδικότερα, οι εν λόγω διαχειριστές υποχρεούνται να εφαρμόζουν λειτουργικό [34] και λογιστικό [35] διαχωρισμό. Επίσης, υποχρεούνται να παρέχουν πρόσβαση σε τρίτους βάσει συστήματος τιμολογήσεως το οποίο εφαρμόζεται αντικειμενικά και χωρίς δυσμενείς διακρίσεις [36]. Επιπλέον, ο διαχειριστής του συστήματος διανομής οφείλει να προμηθεύεται την ενέργεια που χρησιμοποιεί για την κάλυψη των ενεργειακών απωλειών και τη διατήρηση του εφεδρικού δυναμικού (εφόσον έχει τέτοια λειτουργία) με διαφανείς, αμερόληπτες και βασιζόμενες στην αγορά διαδικασίες [37].

52. Η οδηγία 2009/72 ορίζει τέσσερις κατηγορίες συστημάτων διανομής, τα οποία τα κράτη μέλη μπορούν να απαλλάσσουν από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η εν λόγω οδηγία, ήτοι τα κλειστά συστήματα διανομής, τα μικρά απομονωμένα συστήματα, τα απομονωμένα μικροσυστήματα και τα συστήματα που εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 συνδεδεμένους πελάτες.

53. Πρώτον, σύστημα διανομής μπορεί να χαρακτηριστεί κλειστό σύστημα διανομής κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72 αν συντρέχουν δύο προϋποθέσεις. Κατά πρώτον, το σύστημα αυτό πρέπει να «διανέμει ηλεκτρική ενέργεια σε γεωγραφικά περιορισμένο βιομηχανικό ή εμπορικό χώρο ή χώρο κοινών υπηρεσιών» [38]. Κατά δεύτερον, πρέπει να διανέμει ηλεκτρική ενέργεια σε χρήστες των οποίων οι δραστηριότητες ή οι παραγωγικές διεργασίες είναι ενοποιημένες ή να διανέμει ηλεκτρική ενέργεια κατά κύριο λόγο στον ιδιοκτήτη ή τον φορέα εκμεταλλεύσεως του συστήματος. Κατά το άρθρο 28, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν τον φορέα εκμεταλλεύσεως κλειστού δικτύου διανομής από i) την υποχρέωση του άρθρου 25, παράγραφος 5, σχετικά με την προμήθεια της ενέργειας που αυτός χρησιμοποιεί για την κάλυψη ενεργειακών απωλειών και τη διατήρηση εφεδρικού δυναμικού με διαφανείς, αμερόληπτες και βασιζόμενες στην αγορά διαδικασίες και ii) την υποχρέωση του άρθρου 32, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, κατά την οποία τα τιμολόγια εγκρίνονται πριν από τη θέση τους σε ισχύ βάσει του άρθρου 37 της ίδιας οδηγίας. Επιπλέον, κατά το άρθρο 26, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/72, τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν από τις υποχρεώσεις διαχωρισμού τα συστήματα διανομής που εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 συνδεδεμένους πελάτες, όπως συνήθως συμβαίνει στην περίπτωση των κλειστών συστημάτων διανομής [39].

34 Βλ. άρθρο 26 της οδηγίας 2009/72.

35 Βλ. άρθρο 31 της οδηγίας 2009/72.

36 Βλ. άρθρο 32 της οδηγίας 2009/72.

37 Βλ. άρθρο 25, παράγραφος 5, της οδηγίας 2009/72.

38 Κλειστό σύστημα διανομής δεν μπορεί να εξυπηρετεί οικιακούς πελάτες παρά μόνο για περιστασιακή χρήση από μικρό αριθμό νοικοκυριών. Βλ. άρθρο 28, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/72.

39 Κατά το τμήμα 5.3 του ερμηνευτικού σημειώματος της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου, «δεδομένου ότι λειτουργούν σε περιορισμένες γεωγραφικά τοποθεσίες και εξυπηρετούν μόνο μη οικιακούς πελάτες, οι διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής συνήθως δεν διαθέτουν περισσότερους από 100 000 πελάτες. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα μπορούν να εφαρμόζουν τις διατάξεις του άρθρου 26, παράγραφος 4, της [οδηγίας 2009/72], οι οποίες επιτρέπουν στα κράτη μέλη να μην επιβάλλουν υποχρεώσεις διαχωρισμού στους εν λόγω [διαχειριστές συστημάτων διανομής]».

54. Δεύτερον, κατά το άρθρο 2, σημείο 26, της οδηγίας 2009/72, ως μικρό απομονωμένο σύστημα νοείται κάθε σύστημα «με κατανάλωση μικρότερη των 3 000 GWh το 1996, στο οποίο ποσοστό κάτω του 5 % της ετήσιας κατανάλωσης προέρχεται από διασύνδεση με άλλα συστήματα». Κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, τα κράτη μέλη δύνανται να εφαρμόζουν παρεκκλίσεις από τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα κεφάλαια IV, VI, VII και VIII της εν λόγω οδηγίας (με την επιφύλαξη πάντως εγκρίσεως της Επιτροπής). Επίσης, δυνάμει του άρθρου 26, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/72, δύνανται να απαλλάσσουν τα μικρά απομονωμένα συστήματα από τις υποχρεώσεις διαχωρισμού [40].

55. Τρίτον, κατά το άρθρο 2, σημείο 27, της οδηγίας 2009/72, ως απομονωμένο μικροσύστημα νοείται κάθε σύστημα «με κατανάλωση μικρότερη των 500 GWh το 1996, το οποίο δεν είναι συνδεδεμένο με άλλα συστήματα». Κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν τα απομονωμένα μικροσυστήματα από τις διατάξεις των κεφαλαίων III, IV, VI, VII και VIII της οδηγίας 2009/72 (με την επιφύλαξη πάλι εγκρίσεως της Επιτροπής). Τα κράτη μέλη δύνανται, επίσης, κατά το άρθρο 26, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας, να απαλλάσσουν από τις υποχρεώσεις διαχωρισμού τα συστήματα που εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 συνδεδεμένους πελάτες, όπως συνήθως συμβαίνει στην περίπτωση των απομονωμένων μικροσυστημάτων.

56. Τέταρτον, κατά το άρθρο 26, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/72, τα συστήματα που εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 συνδεδεμένους πελάτες μπορούν να απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις διαχωρισμού που προβλέπονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 της εν λόγω διατάξεως. Όπως προαναφέρθηκε, τα κλειστά συστήματα διανομής, τα μικρά απομονωμένα συστήματα και τα απομονωμένα μικροσυστήματα μπορούν να εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή.

57. Κατ' εμέ, δεν υπάρχουν άλλες κατηγορίες συστημάτων διανομής τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να απαλλάσσουν από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η οδηγία 2009/72. Αν ο νομοθέτης της Ένωσης είχε τη βούληση να παράσχει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να προσδιορίζουν άλλες κατηγορίες συστημάτων διανομής και να εφαρμόζουν εξαιρέσεις στα συστήματα που ανήκουν στις κατηγορίες αυτές, θα το έπραττε ρητώς, όπως το έπραξε στο άρθρο 26, παράγραφος 4, στο άρθρο 28, παράγραφος 2, και στο άρθρο 44, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

58. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν σύστημα διανομής από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η οδηγία 2009/72 μόνον αν το εν λόγω σύστημα είναι κλειστό σύστημα διανομής, μικρό απομονωμένο σύστημα, απομονωμένο μικροσύστημα ή σύστημα που εξυπηρετεί λιγότερους από 100 000 συνδεδεμένους πελάτες.

59. Εν προκειμένω, δεν προβλήθηκε ότι τα ΕΔΧ ή τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα πρέπει να θεωρούνται μικρά απομονωμένα συστήματα ή απομονωμένα μικροσυστήματα. Εντούτοις, στο άρθρο 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011, τα ΕΔΧ και τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα χαρακτηρίζονται ως κλειστά συστήματα διανομής [41].

60. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει αν τα ΕΔΧ και τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα πρέπει να θεωρούνται κλειστά συστήματα διανομής κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72.

61. Σημειωτέον, όμως, ότι, κατά το άρθρο 33, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου 99/2009, τα ΕΔΧ πρέπει να συνδέουν είτε «*βιομηχανικές* μονάδες καταναλώσεως», είτε «*βιομηχανικές* μονάδες καταναλώσεως και μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας» [42], και πρέπει να «βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες περιλαμβάνουν έως τρεις γειτονικούς δήμους ή έως τρεις γειτονικές επαρχίες, μόνο

40 Δεν απαιτείται απόφαση της Επιτροπής προκειμένου ένα κράτος μέλος να ασκήσει την ευχέρεια που προβλέπεται στο άρθρο 26, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/72.

41 Κατά την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, ο όρος «κλειστό σύστημα διανομής» έχει το ίδιο περιεχόμενο στο άρθρο 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 93/2011 και στο άρθρο 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72. Βλ. σημείο 15 των παρουσών προτάσεων.

42 Η υπογράμμιση δική μου.

σε περίπτωση που οι μονάδες παραγωγής τροφοδοτούνται από ανανεώσιμες πηγές». Ως εκ τούτου, φρονώ ότι πληρούται η πρώτη απαίτηση του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, κατά την οποία το σύστημα πρέπει να διανέμει ηλεκτρική ενέργεια «σε γεωγραφικά περιορισμένο βιομηχανικό [...] χώρο». Επισημαίνω επίσης ότι, τουλάχιστον όταν τα ΕΔΧ συνδέουν βιομηχανικές μονάδες καταναλώσεως και μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας «λειτουργικά απαραίτητες για τη βιομηχανική παραγωγική διεργασία», κατά τη γνώμη μου πληρούται η δεύτερη προϋπόθεση του άρθρου 28, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2009/72, κατά την οποία οι παραγωγικές διεργασίες των χρηστών πρέπει να είναι ενοποιημένες[43].

62. Επομένως, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν συστήματα διανομής από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η οδηγία 2009/72 μόνον αν τα εν λόγω συστήματα μπορούν να χαρακτηριστούν ως κλειστά συστήματα διανομής κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, μικρά απομονωμένα συστήματα κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 26, απομονωμένα μικροσυστήματα κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 27, ή όταν εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 πελάτες. Τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να προσδιορίζουν διαφορετική κατηγορία συστημάτων διανομής και να απαλλάσσουν τα συστήματα που ανήκουν στην εν λόγω κατηγορία από άλλες υποχρεώσεις πέραν εκείνων από τις οποίες μπορούν να εξαιρούνται τα κλειστά συστήματα διανομής, τα μικρά απομονωμένα συστήματα, τα απομονωμένα μικροσυστήματα ή τα συστήματα που εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 συνδεδεμένους πελάτες.

Δ. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

63. Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν οι διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής, κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν πρόσβαση σε τρίτους σε όλες τις περιπτώσεις.

64. Η Solvay, η Erg Power, η Eni, η Ιταλική και η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι οι διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής δεν είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν πρόσβαση σε τρίτους σε όλες τις περιπτώσεις[44].

65. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η οδηγία 2009/72 δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής από την υποχρέωση παροχής προσβάσεως σε τρίτους.

66. Το άρθρο 32 της οδηγίας 2009/72 ορίζει ότι «[τ]α κράτη μέλη διασφαλίζουν την εφαρμογή ενός συστήματος για την πρόσβαση τρίτων στα συστήματα [...] διανομής», βάσει αντικειμενικής τιμολογήσεως, χωρίς δυσμενείς διακρίσεις. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να μεριμνούν ώστε τα εν λόγω τιμολόγια να εγκρίνονται από την εθνική ρυθμιστική αρχή και να δημοσιεύονται πριν τεθούν σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 37 της οδηγίας αυτής.

67. Κατά τη νομολογία, η ελεύθερη πρόσβαση τρίτων στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής είναι ένα από τα ουσιώδη μέτρα που τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόζουν για να ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας[45]. Συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 4 της οδηγίας 2009/72 τονίζεται ότι ακόμη δεν παρέχεται πρόσβαση στο δίκτυο χωρίς δυσμενείς διακρίσεις σε όλα τα κράτη μέλη.

68. Κατά τη γνώμη μου, το άρθρο 32 της οδηγίας 2009/72 επιβάλλει στους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής την παροχή προσβάσεως σε τρίτους.

43 Το ζήτημα αυτό δεν μπορεί να εξεταστεί ως προς τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα, δεδομένου ότι, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν υφίσταται ορισμός των εν λόγω δικτύων στην ιταλική νομοθεσία. Βλ. σημείο 13 των παρουσών προτάσεων.

44 Η Ολλανδική Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος.

45 Αποφάσεις της 22ας Μαΐου 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, σκέψη 44)· της 9ης Οκτωβρίου 2008, Sabatauskas κ.λπ. (C-239/07, EU:C:2008:551, σκέψη 33), και της 29ης Σεπτεμβρίου 2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, σκέψη 76).

69. Πρώτον, θα ήθελα να τονίσω ότι τα κλειστά συστήματα διανομής, κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, συνιστούν συστήματα διανομής[46]. Κατά συνέπεια, όλες οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους διαχειριστές συστημάτων διανομής βαρύνουν τους διαχειριστές των κλειστών συστημάτων διανομής, εκτός αν προβλέπεται άλλως στην εν λόγω οδηγία.

70. Τούτο συνάδει με το ερμηνευτικό σημείωμα της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου. Κατά το τμήμα 5.3 του εν λόγω σημειώματος, τα «κλειστά συστήματα διανομής είναι συστήματα διανομής και δεν συνιστούν νέα και χωριστή κατηγορία συστημάτων».

71. Επίσης συνάδει με την πρόταση της Επιτροπής για αναδιατύπωση της οδηγίας σχετικά με την ηλεκτρική ενέργεια, της 23ης Φεβρουαρίου 2017[47]. Η εν λόγω πρόταση προσθέτει μια πέμπτη παράγραφο στο άρθρο 28 της οδηγίας 2009/72 (άρθρο 38 της προτάσεως της Επιτροπής για αναδιατύπωση της οδηγίας σχετικά με την ηλεκτρική ενέργεια), στην οποία ορίζεται ότι, «[γ]ια τους σκοπούς της οδηγίας, τα κλειστά συστήματα διανομής θεωρούνται συστήματα διανομής».

72. Δεύτερον, αληθεύει ότι το άρθρο 32, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72 αφήνει τα κράτη μέλη ελεύθερα να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να δημιουργηθεί σύστημα προσβάσεως των τρίτων στα συστήματα μεταφοράς ή διανομής. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας της αρχής της ελεύθερης προσβάσεως στα συστήματα μεταφοράς ή διανομής[48], το εν λόγω περιθώριο ελιγμών δεν τους επιτρέπει να αγνοήσουν την αρχή αυτή όταν δεν πρόκειται για τις περιπτώσεις στις οποίες η οδηγία 2009/72 προβλέπει εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις[49].

73. Συναφώς, επισημαίνω ότι το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2009/72 δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής από την υποχρέωση παροχής προσβάσεως σε τρίτους χωρίς δυσμενείς διακρίσεις.

74. Πράγματι, το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2009/72 ορίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστού συστήματος διανομής από «την υποχρέωση του άρθρου 32, παράγραφος 1, σύμφωνα με την οποία τα τιμολόγια ή οι μεθοδολογίες που διέπουν τον υπολογισμό τους εγκρίνονται πριν από τη θέση σε ισχύ του σύμφωνα με το άρθρο 37». Ως εκ τούτου, δυνάμει του άρθρου 28, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2009/72, τα κράτη μέλη μπορούν να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής *από την υποχρέωση της προηγούμενης εγκρίσεως των τιμολογίων τους*. Τούτο σημαίνει ότι στους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής επιτρέπεται να εφαρμόζουν τιμολόγια που διαμορφώνονται κατόπιν διαπραγματεύσεως, όπως αναφέρεται στο ερμηνευτικό σημείωμα της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου[50]. Σε περίπτωση ασκήσεως αυτής της ευχέρειας, οι χρήστες του κλειστού συστήματος διανομής δικαιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 28, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας, να ζητήσουν από την εθνική ρυθμιστική αρχή να προβεί σε εξέταση των εν λόγω τιμολογίων. Ωστόσο, το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2009/72 δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής *από την υποχρέωση παροχής προσβάσεως σε τρίτους*[51].

46 Όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση της 22ας Μαΐου 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, σκέψη 46). Βλ. σημείο 41 των παρουσών προτάσεων.

47 Πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση), της 23ης Φεβρουαρίου 2017 (στο εξής: πρόταση της Επιτροπής για αναδιατύπωση της οδηγίας σχετικά με την ηλεκτρική ενέργεια) [COM(2016) 864 τελικό/2].

48 Βλ. σημείο 67 των παρουσών προτάσεων.

49 Απόφαση της 22ας Μαΐου 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, σκέψη 55).

50 Πράγματι, το τμήμα 5.5 του ερμηνευτικού σημειώματος της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου επιγράφεται «Διαδικασία ελέγχου *τιμολογίων που διαμορφώνονται κατόπιν διαπραγματεύσεως*» (η υπογράμμιση δική μου). Το τμήμα 5.5 του εν λόγω σημειώματος εντάσσεται στην ενότητα 5, η οποία αφορά τα κλειστά συστήματα διανομής.

51 Βλ. Johnston, A., και Block, G., *EU Energy Law*, Oxford University Press, 2012, σημείο 4.131.

75. Σημειωτέον, επίσης, ότι το ερμηνευτικό σημείωμα της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου προβλέπει, στο τμήμα του 5.3, ότι «η υποχρέωση παροχής προσβάσεως τρίτων στο σύστημα ισχύει επίσης για τους [διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής]».

76. Αντιθέτως, το άρθρο 3, παράγραφος 14, της οδηγίας 2009/72 ορίζει ότι «[τ]α κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να μην εφαρμόσουν [το άρθρο] […] 32 […] αν η εφαρμογή [του] θα παρεμπόδιζε, από νομική ή πραγματική άποψη, την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενεργείας προς το κοινό οικονομικό συμφέρον […]»[52]. Ως εκ τούτου, κατά τη νομολογία, στα κράτη μέλη επιτρέπεται να μην εφαρμόζουν τις διατάξεις του άρθρου 32 της οδηγίας 2009/72 που προβλέπουν την πρόσβαση τρίτων, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, παράγραφος 8, της εν λόγω οδηγίας[53].

77. Συνεπώς, το άρθρο 32 της οδηγίας 2009/72 απαιτεί από τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής να παρέχουν πρόσβαση σε τρίτους, υπό την προϋπόθεση, όπως αναφέρεται στην δεύτερη παράγραφο της εν λόγω διατάξεως, ότι τα συστήματα αυτά δεν στερούνται την απαιτούμενη χωρητικότητα.

78. Εν προκειμένω, επισημαίνω ότι, κατά το άρθρο 8 του παραρτήματος Α της αποφάσεως 539/2015[54], τα ΕΔΧ και τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα δεν υπόκεινται στην υποχρέωση συνδέσεως τρίτων, ενώ οι χρήστες των δικτύων αυτών έχουν δικαίωμα συνδέσεως με το δημόσιο δίκτυο[55].

79. Επομένως, αν θεωρηθεί ότι τα ΕΔΧ και τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα συνιστούν κλειστά συστήματα διανομής κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, οι μνημονευθείσες στο προηγούμενο σημείο διατάξεις θα είναι ασύμβατες με το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο β′, και με το άρθρο 32 της ίδιας οδηγίας.

80. Κατά συνέπεια, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο β′, και το άρθρο 32 της οδηγίας 2009/72 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι οι διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής υποχρεούνται να παρέχουν πρόσβαση σε τρίτους, εκτός αν τα συστήματα αυτά στερούνται την απαιτούμενη χωρητικότητα.

Ε. Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

81. Με το τέταρτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής, κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, μόνον από τις απαιτήσεις του άρθρου 26, παράγραφος 4, και του άρθρου 28, παράγραφος 2, ή αν δύνανται ή οφείλουν να απαλλάσσουν τους εν λόγω διαχειριστές και από άλλες απαιτήσεις που θεσπίζει η εν λόγω οδηγία.

82. Η Solvay υποστηρίζει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν τα κλειστά συστήματα διανομής όχι μόνον από τις απαιτήσεις του άρθρου 26, παράγραφος 4, και του άρθρου 28, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72, αλλά και από άλλες απαιτήσεις που προβλέπει η ίδια οδηγία, ούτως ώστε, όπως εκτίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 29 και 30 της οδηγίας αυτής, να μην επιβάλλεται δυσανάλογο οικονομικό και διοικητικό βάρος στους διαχειριστές των συστημάτων αυτών. Η Erg Power συμμερίζεται την άποψη της Solvay. Η Eni διατείνεται ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να απαλλάσσουν τα κλειστά συστήματα διανομής από άλλες απαιτήσεις. Η Ιταλική Κυβέρνηση θεωρεί ότι χωρεί απαλλαγή των κλειστών συστημάτων διανομής από άλλες απαιτήσεις πέραν εκείνων

52 Αντιθέτως, το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2009/72 ορίζει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής από ορισμένη υποχρέωση του άρθρου 32 της εν λόγω οδηγίας και όχι από το άρθρο 32 αυτό καθ' εαυτό.

53 Απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, σκέψη 91).

54 Βλ. σημείο 21 των παρουσών προτάσεων.

55 Επίσης, όσον αφορά τα ΕΔΧ, βλ. άρθρο 33, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 99/2009 (μνημονεύθηκε στο σημείο 10) και, όσον αφορά τα άλλα ιδιωτικά δίκτυα, βλ. υπουργική απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2010 (μνημονεύθηκε στο σημείο 12).

του άρθρου 26, παράγραφος 4, και του άρθρου 28, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72, εφόσον τούτο έχει ως αποτέλεσμα την απλούστευση του εφαρμοζόμενου καθεστώτος. Η Ελληνική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι η ευχέρεια των κρατών μελών να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής από τις προβλεπόμενες από την ως άνω οδηγία απαιτήσεις πιθανόν δεν περιορίζεται σε εκείνες του άρθρου 26, παράγραφος 4, και του άρθρου 28, παράγραφος 2.

83. Η Ολλανδική Κυβέρνηση φρονεί ότι τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν τα κλειστά συστήματα διανομής μόνον από τις απαιτήσεις του άρθρου 26, παράγραφος 4, και του άρθρου 28, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα κλειστά συστήματα διανομής μπορούν να απαλλάσσονται μόνον από τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 25, παράγραφος 5, και στο άρθρο 32, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

84. Κατά τη γνώμη μου, τα κράτη μέλη δεν δύνανται να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής από απαιτήσεις πέραν εκείνων που προβλέπονται στο άρθρο 26, παράγραφος 4, και στο άρθρο 28, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72, ήτοι i) από τις υποχρεώσεις διαχωρισμού κατά το άρθρο 26, παράγραφοι 1, 2 και 3, της εν λόγω οδηγίας, ii) από την υποχρέωση κατά το άρθρο 25, παράγραφος 5, σχετικά με την προμήθεια της ενέργειας που χρησιμοποιείται για την κάλυψη ενεργειακών απωλειών και τη διατήρηση εφεδρικού δυναμικού με διαφανείς, αμερόληπτες και βασιζόμενες στην αγορά διαδικασίες, και iii) από την υποχρέωση προηγούμενης εγκρίσεως των τιμολογίων από την εθνική ρυθμιστική αρχή, που διαλαμβάνεται στα σημεία 63 έως 80 των παρουσών προτάσεων.

85. Πρώτον, όπως προανέφερα [56], τα κλειστά συστήματα διανομής συνιστούν συστήματα διανομής. Κατά συνέπεια, όλες οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους διαχειριστές συστημάτων διανομής βαρύνουν τους διαχειριστές των κλειστών συστημάτων διανομής, εκτός αν προβλέπεται άλλως στην οδηγία 2009/72.

86. Δεύτερον, επισημαίνω ότι, κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την οδηγία 2009/72, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε την προσθήκη μιας παραγράφου στο άρθρο 26 της οδηγίας 2003/54 [57], κατά την οποία «[τ]α κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις από τις διατάξεις των κεφαλαίων III, IV, V, VI, και VII» [58]. Το Κοινοβούλιο όρισε ως «βιομηχανικές περιοχές» τις «γεωγραφικ[ές] περιοχ[ές] [οι] οποί[ες] αποτελ[ούν] ιδιωτική ιδιοκτησία με δίκτυο ενεργειακής τροφοδότησης που έχει δημιουργηθεί κατά κύριο λόγο για την τροφοδότηση βιομηχανικών καταναλωτών στ[ις] [εν λόγω] περιοχ[ές]» [59]. Η τροπολογία του Κοινοβουλίου παρείχε στα κράτη μέλη την ευχέρεια να εξαιρούν τις «βιομηχανικές περιοχές» από μεγάλο αριθμό διατάξεων, ιδίως εκείνων που αφορούν τη λειτουργία των συστημάτων διανομής (η οποία ρυθμίζεται στο κεφάλαιο V της οδηγίας 2003/54).

87. Εντούτοις, η οδηγία 2009/72 εκδόθηκε χωρίς την τροπολογία του Κοινοβουλίου. Εξ αυτού συνάγεται ότι βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να επιτρέψει στα κράτη μέλη να παραχωρούν στους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής περιορισμένες μόνον απαλλαγές από τις υποχρεώσεις που βαρύνουν τους διαχειριστές συστημάτων διανομής.

56 Βλ. σημεία 69 έως 71 των παρουσών προτάσεων.

57 Το άρθρο 26 της οδηγίας 2003/54 αντιστοιχεί στο άρθρο 44 της οδηγίας 2009/72.

58 Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2008, σχετικά με πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 2009, C 286 E, σ. 106).

59 Βλ. άρθρο 1, σημείο 2, στοιχείο γ′, του νομοθετικού ψηφίσματος που μνημονεύεται στην υποσημείωση 58 των παρουσών προτάσεων.

88. Τρίτον, είναι αλήθεια ότι, κατά το τμήμα 5.3 του ερμηνευτικού σημειώματος της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου, «[τα κράτη μέλη] δύνανται να θεσπίζουν στοχευμένες και αναλογικές ρυθμίσεις για τους [διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής], οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις τους. Τούτο είναι ιδιαιτέρως σημαντικό, δεδομένου ότι ο ακριβής χαρακτήρας πολλών υποχρεώσεων των διαχειριστών συστημάτων καθορίζεται από τα κράτη μέλη και δεν ορίζεται ευθέως στην [οδηγία 2009/72]».

89. Ωστόσο, κατά τη γνώμη μου, τα κράτη μέλη διαθέτουν εξουσία εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή των υποχρεώσεων που προβλέπει η οδηγία 2009/72 (ήτοι να προσδιορίζουν τον «ακριβή χαρακτήρα» των εν λόγω υποχρεώσεων). Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 30 της εν λόγω οδηγίας, δεν πρέπει να επιβάλλονται «περιττές διοικητικές επιβαρύνσεις» στα κλειστά συστήματα διανομής, τα κράτη μέλη μπορούν να *προσαρμόζουν* τις εν λόγω υποχρεώσεις προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συστημάτων αυτών. Τούτο δεν σημαίνει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να *απαλλάσσουν* κλειστά συστήματα διανομής από τις υποχρεώσεις που επιβάλλει η οδηγία 2009/72.

90. Επί παραδείγματι, κατά το ερμηνευτικό σημείωμα της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κλειστών συστημάτων διανομής κατά τον καθορισμό των κανόνων ορισμού των διαχειριστών συστημάτων διανομής. Ωστόσο, το εν λόγω σημείωμα δεν αναφέρει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν τις επιχειρήσεις που είναι ιδιοκτήτριες ή είναι υπεύθυνες για τα κλειστά δίκτυα διανομής από την υποχρέωση ορισμού διαχειριστή, όπως προβλέπεται στο άρθρο 24 της οδηγίας 2009/72.

91. Σημειωτέον, επίσης, ότι τα χωρία που παρατίθενται στο σημείο 88 των παρουσών προτάσεων περιέχονται στο τμήμα 5.3 του ερμηνευτικού σημειώματος της Επιτροπής για τις αγορές λιανικού εμπορίου, το οποίο επιγράφεται «Τα κλειστά συστήματα διανομής δεν συνιστούν χωριστή κατηγορία συστημάτων» [60], και όχι στο τμήμα 5.4 του εν λόγω σημειώματος, το οποίο επιγράφεται «Ειδικές απαλλαγές» και το οποίο παραπέμπει στο άρθρο 28, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72. Εξ αυτού επιβεβαιώνεται ότι η ευχέρεια των κρατών μελών να ορίζουν τον «ακριβή χαρακτήρα» των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στους διαχειριστές κλειστών συστημάτων, για την οποία γίνεται λόγος στα ως άνω χωρία, δεν είναι ευχέρεια απαλλαγής των διαχειριστών, αλλά ευχέρεια προσαρμογής των ρυθμίσεων οι οποίες διέπουν τους διαχειριστές συστημάτων διανομής που δεν είναι κλειστά.

92. Εν προκειμένω, οι διαχειριστές των ΕΔΧ και των άλλων ιδιωτικών δικτύων απαλλάσσονται από ορισμένες υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους διαχειριστές συστημάτων διανομής, ήτοι i) από την υποχρέωση παροχής προσβάσεως σε τρίτους και ii) από την υποχρέωση λειτουργικού διαχωρισμού [61].

93. Η απαλλαγή από την υποχρέωση παροχής προσβάσεως σε τρίτους εξετάστηκε ανωτέρω. Όσον αφορά την απαλλαγή από την υποχρέωση λειτουργικού διαχωρισμού, η απαλλαγή αυτή στοιχεί με την εξουσία εκτιμήσεως που παρέχει στα κράτη μέλη το άρθρο 26, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/72, να απαλλάσσουν από την εν λόγω υποχρέωση τα συστήματα που εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 συνδεδεμένους πελάτες.

94. Κατά συνέπεια, στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 26, παράγραφος 4, και το άρθρο 28, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν στα κράτη μέλη να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής από υποχρεώσεις που δεν προβλέπονται στις εν λόγω διατάξεις.

60 Το τμήμα 5.3 του εν λόγω σημειώματος εντάσσεται με τη σειρά του στην ενότητα 5, η οποία επιγράφεται «Κλειστά συστήματα διανομής».
61 Βλ. σημείο 31 των παρουσών προτάσεων.

ΣΤ. Επί του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος

95. Με το πέμπτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν η οδηγία 2009/72 και ιδίως το άρθρο της 15, παράγραφος 7, το άρθρο της 37, παράγραφος 6, στοιχείο β', και οι αιτιολογικές της σκέψεις 29 και 30 αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία υπάγει τους χρήστες κλειστών συστημάτων διανομής στις ρυθμίσεις που ισχύουν για τους χρήστες του δημόσιου δικτύου ως προς τα βάρη κατανομής.

96. Όπως επισήμανε η Επιτροπή στην τομεακή έρευνα για την ενέργεια του 2007[62], «δεδομένου ότι η ηλεκτρική ενέργεια δεν μπορεί να αποθηκευτεί» και εφόσον για τη σταθερότητα του δικτύου απαιτείται η παραγωγή και η κατανάλωση να βρίσκονται ανά πάσα στιγμή σε ισορροπία, «εφαρμόζονται καθεστώτα εξισορροπήσεως και εφεδρειών για την αντιμετώπιση σε πραγματικό χρόνο τυχόν ανισορροπιών μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά, οι οποίες ανάγονται σε διαφορές μεταξύ […] ζητήσεως και παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας»[63]. Η διαχείριση των εν λόγω καθεστώτων ανατίθεται στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και στους διαχειριστές συστημάτων διανομής[64].

97. Το άρθρο 2, παράγραφος 10, του νομοθετικού διατάγματος 79/1999[65] ορίζει την κατανομή φορτίων ως τη «δραστηριότητα παροχής εντολών για τον συντονισμό της χρήσεως και της λειτουργίας των εγκαταστάσεων παραγωγής, του δικτύου μεταφοράς και των βοηθητικών υπηρεσιών». Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του εν λόγω νομοθετικού διατάγματος, η κατανομή φορτίων είναι υπηρεσία κοινής ωφέλειας που εκτελείται από το κράτος μέσω του διαχειριστή του εθνικού συστήματος μεταφοράς, ήτοι της Terna SpA (στο εξής: Terna).

98. Οι χρήστες του συστήματος χρεώνονται για την παροχή υπηρεσιών κατανομής φορτίων. Κατά το άρθρο 22, παράγραφος 1, του παραρτήματος Α της αποφάσεως 539/2015, οι ρυθμίσεις στις οποίες υπάγονται οι χρήστες κλειστών συστημάτων διανομής ως προς τα βάρη κατανομής είναι εκείνες που διέπουν τους χρήστες του δημόσιου δικτύου. Η ίδια διάταξη ορίζει ότι, όσον αφορά τους χρήστες κλειστών συστημάτων διανομής, ισχύουν βάρη κατανομής φορτίων «για την ηλεκτρική ενέργεια που κάθε χρήστης διοχετεύει και αντλεί από το κλειστό σύστημα διανομής μέσω του σημείου συνδέσεώς του με το εν λόγω σύστημα».

99. Τα βάρη κατανομής καταβάλλονται στην Terna και όχι στον διαχειριστή του κλειστού συστήματος διανομής.

100. Πριν τεθεί σε ισχύ η απόφαση 539/2015, τα βάρη κατανομής φορτίων εφαρμόζονταν αποκλειστικά όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια που το κλειστό σύστημα διανομής, στο σύνολό του, διοχέτευε ή αντλούσε από το δημόσιο δίκτυο, μέσω του σημείου συνδέσεώς του με αυτό. Τούτο σημαίνει ότι βάρη κατανομής επιβάλλονταν μόνον ως προς την ηλεκτρική ενέργεια που διοχετευόταν στο δημόσιο δίκτυο ή αντλούταν από αυτό. Δεν υπήρχε χρέωση βαρών κατανομής όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια που παραγόταν εντός του κλειστού συστήματος διανομής.

101. Η Solvay, η Erg Power, η Eni και η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η οδηγία 2009/72 απαγορεύει την εφαρμογή στα κλειστά συστήματα διανομής των κανόνων κατανομής φορτίων που ισχύουν για το δημόσιο δίκτυο.

62 DG Competition Report on Energy Sector Enquiry, of 10 January 2007 (έκθεση της Γενικής Διευθύνσεως Ανταγωνισμού σχετικά με τομεακή έρευνα για την ενέργεια, της 10ης Ιανουαρίου 2007, στο εξής: τομεακή έρευνα του 2007 για την ενέργεια) [SEC(2006) 1724]. Η έκθεση αυτή είναι αναρτημένη στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού της Επιτροπής στην εξής διεύθυνση: http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/overview_en.html.

63 Βλ. σημείο 327 της τομεακής έρευνας του 2007 για την ενέργεια.

64 Βλ. άρθρα 15 και 25 της οδηγίας 2009/72.

65 Decreto legislativo 16 marzo 1999, n. 79 – Attuazione della direttiva 96/92/CE recante norme comuni per il mercato interno dell'energia elettrica (νομοθετικό διάταγμα 79, της 16ης Μαρτίου 1999 – Μεταφορά της οδηγίας 96/92/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας) (στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 79/1999).

102. Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι χρήστες των ΕΔΧ μπορούν να αποφασίσουν να ανασυγκροτηθούν και να συγκεντρωθούν σε ένα κοινό σημείο συνδέσεως με το δημόσιο δίκτυο, οπότε βάρη κατανομής θα ισχύουν μόνο για την ηλεκτρική ενέργεια που λαμβάνει το RIU, ως σύνολο, από το δημόσιο δίκτυο [66].

103. Η Επιτροπή διατείνεται ότι η οδηγία 2009/72 δεν απαγορεύει την υπαγωγή των χρηστών των ΕΔΧ στους κανόνες κατανομής φορτίων που ισχύουν για τους χρήστες του δημόσιου δικτύου.

104. Επισημαίνω ότι, όπως διατείνεται η Eni, οι χρήστες ΕΔΧ συνήθως διοχετεύουν ή αντλούν ηλεκτρική ενέργεια μόνον από το ΕΔΧ και όχι από το δημόσιο δίκτυο, οπότε οι υπηρεσίες κατανομής παρέχονται από τον διαχειριστή του ΕΔΧ και όχι από την Terna. Σπανίως, όταν προκύπτουν απροσδόκητες αιχμές στη ζήτηση ή διακοπή της παραγωγής στο RIU, οι χρήστες των ΕΔΧ αντλούν ηλεκτρική ενέργεια από το δημόσιο δίκτυο και γίνονται αποδέκτες υπηρεσιών κατανομής από την Terna.

105. Επομένως, η μεθοδολογία βάσει της οποίας τα τέλη κατανομής υπολογίζονται ως προς την ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται ή αντλείται από το RIU, και όχι μόνον ως προς την ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται ή αντλείται από το δημόσιο δίκτυο, αντιβαίνει στην απαίτηση του άρθρου 15, παράγραφος 7, και του άρθρου 37, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της οδηγίας 2009/72, ότι οι επιβαρύνσεις που επιβάλλονται εξαιτίας διαταραχής της ενεργειακής ισορροπίας πρέπει να είναι «αμερόληπτες». Πράγματι, οι χρήστες των RIU, όπως οι χρήστες του δημόσιου δικτύου, χρεώνονται για την παροχή υπηρεσιών κατανομής από την Terna, μολονότι οι πρώτοι, σε αντίθεση με τους δεύτερους, λαμβάνουν τις εν λόγω υπηρεσίες μόνον κατ' εξαίρεση.

106. Εξάλλου, η μεθοδολογία αυτή δεν συνάδει ούτε με την απαίτηση του άρθρου 15, παράγραφος 7, και της αιτιολογικής σκέψεως 35 της οδηγίας 2009/72, ότι τα τέλη εξισορροπήσεως πρέπει να «αντικατοπτρίζουν το κόστος», ούτε με την απαίτηση του άρθρου 37, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της εν λόγω οδηγίας, ότι οι υπηρεσίες εξισορροπήσεως πρέπει να παρέχονται «κατά τον πλέον οικονομικό τρόπο». Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η Terna δεν έχει αναλάβει κανένα κόστος ή έχει αναλάβει περιορισμένο μόνο κόστος σχετικά με τους χρήστες των RIU.

107. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι δεν μπορεί να εφαρμόζεται η ίδια μεθοδολογία για τον υπολογισμό των βαρών κατανομής που καταβάλλουν οι χρήστες των ΕΔΧ και για τον υπολογισμό των βαρών κατανομής που καταβάλλουν οι χρήστες του δημόσιου δικτύου. Τα βάρη κατανομής που καταβάλλουν οι χρήστες των ΕΔΧ πρέπει να υπολογίζονται σε σχέση με την ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται στο δημόσιο δίκτυο ή αντλείται από αυτό. Πράγματι, οι εν λόγω επιβαρύνσεις πρέπει να αντικατοπτρίζουν το κόστος που αναλαμβάνει η Terna για την παροχή υπηρεσιών κατανομής στους χρήστες των RIU.

108. Επισημαίνω ότι κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Ιταλική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι, κατά την ιταλική νομοθεσία, οι χρήστες ΕΔΧ δύνανται να ανασυγκροτούνται και να συγκεντρώνονται, ώστε τα βάρη κατανομής να υπολογίζονται σε σχέση με την ηλεκτρική ενέργεια που το RIU, στο σύνολό του, διοχετεύει ή αντλεί από το δημόσιο δίκτυο. Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, αν οι χρήστες των ΕΔΧ αποφασίσουν να ανασυγκροτηθούν, τα βάρη κατανομής θα υπολογίζονται όπως υπολογίζονταν πριν από την έναρξη ισχύος της αποφάσεως 539/2015. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τόσο οι εκπρόσωποι της Solvay όσο και οι εκπρόσωποι της Eni αντέτειναν ότι ακόμη και σε περίπτωση ανασυγκροτήσεως και συγκεντρώσεως των χρηστών RIU, τούτο ουδεμία επίδραση θα ασκούσε στον υπολογισμό των βαρών κατανομής. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να διευκρινίσει το ζήτημα αυτό.

66 Η Ολλανδική Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις επί του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος.

109. Όσον αφορά το ζήτημα αν η δυνατότητα προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας από το δημόσιο δίκτυο πρέπει να αποζημιώνεται καθ' εαυτήν, δηλαδή ακόμη και αν δεν ασκηθεί το σχετικό δικαίωμα και δεν αντληθεί ηλεκτρική ενέργεια από το δημόσιο δίκτυο, κατά τη γνώμη μου, το Δικαστήριο δεν διαθέτει επαρκή πληροφόρηση ως προς το ιταλικό ρυθμιστικό πλαίσιο και τα χαρακτηριστικά της αγοράς, ώστε να επιληφθεί του ζητήματος αυτού.

110. Επομένως, στο πέμπτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 7, και το άρθρο 37, παράγραφος 6, στοιχείο β', της οδηγίας 2009/72 αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας τα βάρη κατανομής που οι χρήστες κλειστών συστημάτων διανομής καταβάλλουν στον διαχειριστή του κύριου δικτύου εφαρμόζονται επί της ηλεκτρικής ενέργειας που κάθε χρήστης διοχετεύει στο κλειστό σύστημα διανομής ή επί της ηλεκτρικής ενέργειας που κάθε χρήστης αντλεί από το κλειστό σύστημα διανομής. Τα εν λόγω βάρη πρέπει να βαρύνουν μόνο την ηλεκτρική ενέργεια που κάθε χρήστης του κλειστού συστήματος διανομής διοχετεύει στο κύριο δίκτυο ή την ηλεκτρική ενέργεια που κάθε χρήστης του κλειστού συστήματος διανομής αντλεί από το κύριο δίκτυο.

IV. Πρόταση

111. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω να δοθεί στα προδικαστικά ερωτήματα του Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου Λομβαρδίας, Ιταλία) η ακόλουθη απάντηση:

1) Το άρθρο 2, σημείο 5, και το άρθρο 28, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενεργείας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ένα σύστημα το οποίο δημιούργησε και διαχειρίζεται ιδιώτης, με το οποίο έχει συνδεθεί περιορισμένος αριθμός μονάδων παραγωγής και καταναλώσεως και το οποίο με τη σειρά του συνδέεται με το κύριο δίκτυο, συνιστά σύστημα διανομής. Συναφώς, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι το σύστημα δημιουργήθηκε αρχικά ως σύστημα ιδιοπαραγωγής ή ότι συστάθηκε πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2009/72.

2) Τα κράτη μέλη δύνανται να απαλλάσσουν συστήματα διανομής από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η οδηγία 2009/72 μόνον αν τα εν λόγω συστήματα μπορούν να χαρακτηριστούν ως κλειστά συστήματα διανομής κατά την έννοια του άρθρου 28, παράγραφος 1, μικρά απομονωμένα συστήματα κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 26, απομονωμένα μικροσυστήματα κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 27, ή όταν εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 πελάτες. Τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να προσδιορίζουν διαφορετική κατηγορία συστημάτων διανομής και να απαλλάσσουν τα συστήματα που ανήκουν στην εν λόγω κατηγορία από άλλες υποχρεώσεις πέραν εκείνων από τις οποίες μπορούν να εξαιρούνται τα κλειστά συστήματα διανομής, τα μικρά απομονωμένα συστήματα, τα απομονωμένα μικροσυστήματα ή τα συστήματα που εξυπηρετούν λιγότερους από 100 000 συνδεδεμένους πελάτες.

3) Το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο β', και το άρθρο 32 της οδηγίας 2009/72 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι οι διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής υποχρεούνται να παρέχουν πρόσβαση σε τρίτους, εκτός αν τα συστήματα αυτά στερούνται την απαιτούμενη χωρητικότητα.

4) Το άρθρο 26, παράγραφος 4, και το άρθρο 28, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν στα κράτη μέλη να απαλλάσσουν τους διαχειριστές κλειστών συστημάτων διανομής από υποχρεώσεις που δεν προβλέπονται στις εν λόγω διατάξεις.

5) Το άρθρο 15, παράγραφος 7, και το άρθρο 37, παράγραφος 6, στοιχείο β', της οδηγίας 2009/72 αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας τα βάρη κατανομής που οι χρήστες κλειστών συστημάτων διανομής καταβάλλουν στον διαχειριστή του κύριου δικτύου εφαρμόζονται επί της ηλεκτρικής ενέργειας που κάθε χρήστης διοχετεύει στο κλειστό σύστημα διανομής ή επί της ηλεκτρικής ενέργειας που κάθε χρήστης αντλεί από το κλειστό σύστημα διανομής. Τα εν λόγω βάρη πρέπει να βαρύνουν μόνο την ηλεκτρική ενέργεια που κάθε χρήστης του κλειστού συστήματος διανομής διοχετεύει στο κύριο δίκτυο ή την ηλεκτρική ενέργεια που κάθε χρήστης του κλειστού συστήματος διανομής αντλεί από το κύριο δίκτυο.